

Wat is essentaksterfte?

Essentaksterfte is een ziekte die wordt veroorzaakt door de schimmel (vals wit bladvlieskelkje, *Chalara fraxinea*). Door de aantasting van essentaksterfte verzwakt de boom dusdanig dat hij kwetsbaar wordt voor andere aantastingen en uiteindelijk zal sterven.

Waar komt de essentaksterfte vandaan?

De essentaksterfte komt al 20 jaar voor in midden Europa (Polen) en heeft zich van daar uitgebreid. In 2009 werd de ziekte alleen aangetroffen in het noordoosten van Nederland. Inmiddels komt essentaksterfte voor in alle provincies.

Hoe wordt essentaksterfte verspreid?

De schimmel verspreidt zich over grote afstanden via sporen door de lucht. Via het blad dringt het schimmelweefsel de takken binnen en van daar uit verder de boom in.

Hoe zie je dat een es ziek is?

Bij aangetaste bomen kijk je in meer of mindere mate door het bladerdek heen omdat er weinig tot geen blad meer aanwezig is. Vaak zie je dode takken boven in een grotere boom. De aantasting is verder te herkennen aan donkere verkleuringen in de bast, beginnend bij de bladaanzet en takaanzet.

Vooraf jonge takken worden aangetast. Als de aantasting zich uitbreidt rond de tak, sterft het topdeel van de tak af. Bij aanhoudende en zware aantasting sterft de boom. De ziekte is helaas niet te bestrijden.

Natuur- en Recreatieschap
IJsselmonde

Zijn er ook nog andere aantastingen?

Zieke essen verzwakken door de essentaksterfte . Dit proces wordt nog versterkt doordat de zieke essen vatbaarder zijn voor insecten als de essenbastkever en schimmels zoals de honingzwam. Deze vestigen zich op oude en zieke bomen en versnellen het proces van afsterven en verrotting van stam en wortels.

Waarom worden niet alleen de dode takken weggehaald?

De bomen zijn in hun totaliteit ziek en kunnen omvallen. Voor de veiligheid is daarom het verwijderen van de hele boom nodig.

Natuur- en Recreatieschap
IJsselmonde

Levert de ziekte gevaar op voor de mens en dier?

Mensen en dieren worden niet ziek van de essentaksterfte. Zwaar aangetaste bomen die zijn uitgedroogd vallen gemakkelijk om en vormen daarmee een gevaar voor de bosbezoeker.

Waarom is het nodig zoveel essen te kappen?

Veel essen in de Wevershoek zijn ziek en zullen uiteindelijk omvallen als we niets doen. Voor de veiligheid halen we alle bomen weg die mogelijk op een pad kunnen vallen. Vitale essen worden waar mogelijk gespaard. Ook laten we enkele essen staan die wel zijn aangetast, maar geen gevaar vormen voor de veiligheid.

Waarom wordt niet langer gewacht met het kappen van de essen. Ze zijn er toch niet allemaal al heel slecht aan toe?

Dit heeft twee redenen: we willen de rust in het gebied zo min mogelijk verstoren en dus zo veel mogelijk werkzaamheden in een keer combineren. Daarnaast halen we de essen nu weg, omdat we dan snel over kunnen gaan tot aanplanten van nieuw bos. Als we zouden wachten tot de essen zelf afsterven en omvallen (los van het veiligheidsrisico dat hieraan verbonden zit) duurt het langer voordat er weer grote bomen in de Wevershoek zijn. Daarbij komt dat er te weinig jonge aanwas in het huidige gebied is, waardoor we uiteindelijk toch bomen zullen moeten bijplanten. Door dit direct te doen, hebben we én de veiligheid gewaarborgd én hebben we zo snel mogelijk weer een jong, vitaal en gevarieerd bos.

Waarom worden er zoveel bomen tegelijk weggehaald?

Door het weghalen van de zieke essen te combineren met regulier bosonderhoud, hoeven we nu maar een keer het gebied in. Dat is gunstiger voor bezoekers én voor de natuur.

Spelen economische motieven een rol bij het plan om veel bomen tegelijk weg te halen?

Nee, het verwijderen van zieke essen en de herplant van nieuwe bomen vormen per saldo een onvoorziene kostenpost. Het hout van de gekapte bomen heeft weliswaar nog waarde, zij het minder omdat de bomen door de ziekte zijn aangetast, maar de kosten van herplant zijn vele malen hoger.

Wanneer worden de werkzaamheden uitgevoerd?

De eerste stap is het blessen van de bomen: we voorzien bomen die gekapt moeten worden van een oranje stip of streep. Dit gebeurt in oktober en november als er nog blad aan de bomen zit.

Tussen november en maart worden de bomen met een oranje markering verwijderd. Wanneer dit precies gebeurt is afhankelijk van de weersomstandigheden en de gesteldheid van het terrein.

Welke kleuren worden gebruikt bij het bleszen?

Blauw: Bomen met een blauwe stip blijven staan. Dit zijn zogenaamde toekomstbomen: bomen met een bijzondere recreatieve of ecologische waarde of essen die we willen sparen.

Wit: Bomen met een witte stip blijven ook staan. Deze bomen moeten gesnoeid worden, omdat er dode takken in zitten.

Oranje: Bomen met een oranje stip of streep worden gekapt.

Natuur- en Recreatieschap
IJsselmonde

Kan ik wel wandelen in het gebied als er wordt gewerkt?

Tijdens de werkzaamheden blijft het gebied toegankelijk, maar de paden waar de werkzaamheden plaatsvinden worden tijdelijk afgesloten. Na afloop kunnen paden minder goed begaanbaar zijn, doordat ze beschadigd raken door het werkverkeer. De paden worden zo snel mogelijk hersteld, maar dit herstelwerk kan pas uitgevoerd worden als het werk afgerond is en in een periode dat de paden goed droog zijn.

Wanneer worden de nieuwe bomen en struiken aangeplant?

Het herplanten van bomen gebeurt in 2018 en/of 2019 en kan plaatsvinden in de maanden november t/m maart. Daarna duurt het een aantal jaar tot het er weer uitziet als een bos. In de tussentijd komen er al veel planten en struiken op.

Welke soorten worden aangeplant?

In de gedeelten van de Wevershoek waar veel aangetaste essen bij elkaar staan, planten we nieuwe bomen, zoals eik, berk, els, haagbeuk, abeel en populier. Daarnaast planten we enkele struiksoorten, zoals meidoorn, veldesdoorn, hazelaar en gewone vogelkers. Op enkele plaatsen zullen ook vrijstaande bomen worden bijgeplant.

We werken op deze manier toe naar een gemengde beplanting met meer variatie.

Word er ook met natuurlijke verjonging van de es gewerkt?

Natuurlijke verjonging van es (jonge bomen die opgroeien uit zaad van volwassen bomen) wordt niet actief verwijderd. De verwachting is echter dat deze alsnog snel wordt aangetast door de essentaksterfte.

Waar kan ik meer informatie over de essentaksterfte vinden?

Over de situatie bij Staatsbosbeheer is een pagina over essentaksterfte opgenomen in het webdossier Bos en hout, zie: www.staatsbosbeheer.nl/essentaksterfte

Op de webpagina www.essentaksterfte.nu van Universiteit Wageningen kan men zieke en gezonde essen melden.

Hoe wordt ik als bewoner/bezoeker geïnformeerd?

In het bos wordt met posters aangegeven dat er werkzaamheden gaande zijn en waarom deze worden uitgevoerd. Verder zal via de lokale media over de werkzaamheden in de Wevershoek gecommuniceerd worden.

Zie ook de website www.heerlijkbuiten.nl voor nieuwsberichten.